

EXAMENUL NAȚIONAL PENTRU DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR
24 iulie 2024

Probă scrisă
LIMBA ȘI LITERATURA RROMANI MATERNĂ

Model

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de patru ore.

SUBIECTUL I

(60 de puncte)

Drabaren o təksto thaj xramosaren nūmaj rromanesθe so mangel pes anθ-e pučhimata dine maj tele!

And-jekh śilalo ivend bare iveça, jekh čhavo khelelas pes and-o iv. And-i bar, vov kerdās trin bare ivesqe glònturā: jekh maj baro, aver maśkarutno thaj kolaver maj tikno. Palal kodoja čhovdās e trin ivesqe glònturā jekh opral averesθe sar kana vazdās jekh tūrno. Khelipnasθe, čhovdās lesqe jakha thaj muj anθar angara, haj and-o than le nakhesqo sas jekh mòrkoj. P-o śero čhovdās lesqe jekh loli pośomasqi kùśma, haj sar vasta sas les jekh purani thaj čhindi śulavni. Kadā sas kerdo o jekhto ivesqo manuś. So śukaripen...!

Kana mukhlās pes i rāti, o čhavo gelās and-o kher, mukhindo e ivesqe manuśorres e rančale nakheça kòrkorro avri, and-i parni paxojsardi bar. E Ivendesqi Śukarni, savi phiravelas pes jekhe barikane saniaça cirdini duje parne čerburenθar, dikhlās e ivesqe manuśes kerdo e čhavesθar, thaj, pherasesθe, godīsardās pes te zivdisarel les.

Palal so geli-θar e Ivendesqi Śukarni, astardās te perel zorales o iv. Andar i pharavdi bar, avile and-e kheresqi avlin e musafirurā anθar o veś. Duj bokhale veśesqe buznòrrā rodenas andar o iv śaxesqe patrinā vaj vareso xamasqo. Na arakhle khanć. E ivesqo manuś dikhlās kadaja butĩ, haj godīsardās pes te del len te xan lesqo nakh:

- Te kamen, dav tumenqe te xan mirro nakh. Manqe na si trebutno, vaś tumenqe śaj te avel jekh lačho rătăqo xaben!

Putarde mujeça, e veśesqe buznā, line lośalipnaça o dinipen.

Sa kodole vaxtesθe, varesode śilārde čiriklòrrā čhovden pen p-i loli kùśma, savi sas p-o śero e ivesqe manuśesqo, te mangel varesode thavorre andar i kùśma kaj te lačharel penqe śudre kùjburā.

- Dav tumenqe, bare kamipnaça! phendās lenqe e ivesqo manuś.

Vov dās savorre pośomasqe thavorre andar i kùśma. E čiriklòrrā xudine len lośale thaj naisarde le ivesqe manuśesqe.

Sode sas i rāti bari, e ivesqo manuś kerdās dinimata: e sulumenqe thavorre dās len nište śośojenqe kaj te soven p-e lenθe kaj te avel lenqe maj tato, haj e angara dinās len nište tiknorrenqe andar o veś te phabaren penqe felinàrurā.

Tosaraθe, kana avilās palpale e Ivendesqi Śukarni, dikhlās e ivesqe manuśes sar beśel nango. Vaś lesqo lačhipen thaj dinipen, voj godīsardās pes te del les jekh speciàlo dinipen: e savorre čhavorrenqo jubisaripen.

Atunčar, kana o iv učharavel i phuv, savorre čhavorre, lośale, sigären pen te vazden ivesqe manuśa and-e barā, p-e strāde thaj orkaj d-aśtisaren. Von keren kadaja butĩ sosθar e ivesqo manuś si jekh bibistardo simbolo e ivendesqo.

E ivesqo manuś, purani paramiçi lačhardi thaj amboldini kaθar o Jonel Kordovan

1. Xramosaren savo si o titulo thaj o autòro e dine tekstosqe! Palal so vakărel pes and-o dino tèksto! **6 pùnttură**
2. Sikaven savo óhand/ fălo le xramosaripnasqo si kadava xramosaripen (epikano vaj lirikano). Sosθar? **5 pùnttură**
3. Ambolden rumunikanes e anglutne duj alineătură andar o tèksto din omaj opre! **10 pùnttură**
4. Arakhen, e dine tekstosθe, star kernăvnă/ vèrbură, save si ka-o akanutno vaxt e indikativone modosqo! **4 pùnttură**
5. Den i paradigma kaj savorre vaxta thaj mòdură e verbosqi „**dikhel**”! **15 pùnttură**
6. Nakhaven i sintagma „**o tikno sósoj**” anθar le savorre 8 kèzură, ka-o jekhipen thaj ka-o butipen! **10 pùnttură**
7. Nakhaven i sarnavni / o pronòmbro **tu** ka-e savorre kèzură. **6 pùnttură**
8. Arakhen star sarnăvnă/ pronòmbrură, e dine tekstosear! **4 pùnttură**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

1. Xramosaren save si e etàpe kana siklăren e siklòven jekh narativo / epikano tèksto anθar i školutni progràma/ školutne lila vaś e klàse I-IV! Šaj te liel sar misal/ eksèmplo o siklăripen le tekstosqo „*E ivesqo manuś*”, dino ka-o Subijèkto I. **10 pùnttură**
2. Xramosaren jekh rig/ patrin (25 rëndură) palal o mothovipen „**O Del kamel kaj e manuśa te aven lache thaj te keren mištipen/ lačhipen savorrenqe.**” . **10 pùnttură**
3. Keren jekh evaluaciaqi fiśa vaś **O vèrbo/ I kernavni**, k-i eftato klàsa! **10 pùnttură**